

Brüssel, 14. oktoober 2025
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0321 (NLE)

14005/25
ADD 2

ENER 527
ENV 1016
RELEX 1294
COWEB 118
COEST 749

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	14. oktoober 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 636 annex
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS Euroopa Liidu nimel energiaühenduse ministrite nõukogus võetava seisukoha kohta seoses energiaühenduse asutamislepingu muutmisega, et ajakohastada ja laiendada lepingu kohaldamisala vastavalt liidu keskkonnaõiguse arengule

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 636 annex.

Lisatud: COM(2025) 636 annex

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 14.10.2025
COM(2025) 636 final

ANNEX 2

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS

**Euroopa Liidu nimel energiaühenduse ministrite nõukogus võetava seisukoha kohta
seoses energiaühenduse asutamislepingu muutmisega, et ajakohastada ja laiendada
lepingu kohaldamisala vastavalt liidu keskkonnaõiguse arengule**

II LISA
ENERGIAÜHENDUSE MINISTRITE NÕUKOGU
OTSUS nr 20xx/XX/MC-EnC,
xx xx 202x,

energiaühenduse asutamislepingu muutmise ja nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ (looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) teatavate sätete rakendamise kohta

ENERGIAÜHENDUSE MINISTRITE NÕUKOGU,

võttes arvesse energiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 25 ja 79 ning artikli 100 punkti i,

ning arvestades järgmist:

- (1) Energiaühenduse asutamislepingu (edaspidi „asutamisleping“) artiklis 2 on ühe peamise eesmärgina sätestatud võrguenergiaga seotud keskkonnaseisundi ja energiatõhususe parandamine lepinguosaliste hulgas.
- (2) Asutamislepingu artiklis 12 on sätestatud, et kõik lepinguosalisel peavad täitma ühenduse keskkonnavalast õigustikku kooskõlas asutamislepingu II lisas esitatud meetmete rakendamise ajakavaga.
- (3) Asutamislepingu artiklis 16 on nimetatud keskkonnavalane õigustik, mis on asutamislepinguga hõlmatud.
- (4) Asutamislepingu artikli 25 kohaselt võib energiaühendus võtta meetmeid, et rakendada II jaotises sätestatud ühenduse õigustiku muudatusi kooskõlas liidu õiguse arenguga.
- (5) Asutamislepingu artiklis 79 on sätestatud, et ministrite nõukogu, alaline kõrgetasemeline töörühm või regulatiivkomitee võtavad II jaotise alusel meetmeid Euroopa Komisjoni ettepanekul. Asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaselt võetakse sellised meetmed lihthälteenamusega, kusjuures igal lepinguosalisel on üks hää.
- (6) Asutamislepingu artikli 100 punktis i on sätestatud, et ministrite nõukogu võib oma liikmete ühehäälese otsusega muuta lepingu I–VII jaotise sätteid.
- (7) On vaja kindlustada õiglane energiasüsteemi ümberkujundamine, millega tagatakse elurikkusega kaasnevad hüved ning välditakse looduslike elupaigatüüpide ja liikide elupaikade kaitsestaatuse halvenemist rahvusvahelise tähtsusega aladel või looduslike elupaigatüüpidega ja ühenduse tähtsusega liikidega riiklikel kaitsealadel.
- (8) Asutamislepingu kontekstis tuleb võrguenergiakavad ja -projektid kavandada nii, et need leevendaksid või vajaduse korral piiraksid elurikkusele avalduvat negatiivset mõju nii palju kui võimalik.
- (9) Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ (looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) artiklis 1 on määratletud kõnealuse direktiivi tõlgendamise ja rakendamise seisukohast olulised põhimõisted.

- (10) Direktiivi 92/43/EMÜ artiklis 2 on sätestatud, et direktiivi eesmärk on looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmise kaudu aidata kaasa elurikkuse säilitamisele.
- (11) Direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigetes 2, 3 ja 4 on sätestatud raamistik alapõhiseks kaitseks ning kaitseks ennetavate ja menetluslike nõuete kaudu, et aidata kaasa ühenduse tähtsusega looduslike elupaikade ning looduslike looma- ja taimeliikide soodsa kaitsestaatuse säilitamisele või taastamisele.
- (12) Kavad ja projektid direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 tähenduses võivad olla seotud ka võrguenergiaga ning neil võib olla märkimisväärne mõju selliste rahvusvahelise tähtsusega alade ning riikide kaitsealade terviklikkusele, kus asuvad ühenduse tähtsusega looduslikud elupaigatüübid ja liigid. Kui kõnealuseid võrguenergiakavasid või -projekte tuleb ülekaalukatel avaliku huviga seotud põhjustel siiski ellu viia, on vaja võtta kompensatsioonimeetmeid.
- (13) Direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikeid 2, 3 ja 4 kohaldatakse vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artiklile 7 ka erikaitsealade suhtes, mis on kehtestatud direktiivi 2009/147/EÜ (loodusliku linnustiku kaitse kohta) artikli 4 lõikes 2 nimetatud ja I lisas loetletud linnuliikide jaoks. Seepärast on vajalik, et artikli 6 lõigete 2, 3 ja 4 nõudeid kohaldataks kõnealuste linnuliikide kaitsealade suhtes lepinguosaliste territooriumil ka ühenduse keskkonnavalades õigustikus.
- (14) Direktiivi 92/43/EMÜ artiklites 12, 13 ja 16 on sätestatud ühenduse tähtsusega liikide range kaitse raamistik kogu nende looduslikul levilal nii kaitsealadel kui ka väljaspool. Kõnealuse direktiivi artiklites 12 ja 13 loetletud keelde on vaja kohaldada võrguenergiaalase tegevuse suhtes, kuna see võib avaldada mõju ühenduse tähtsusega liikidele. Kõnealustest keeldudest võib olla vajalik teha erandeid piiratud asjaoludel, tingimusel et vajalikud kriteeriumid on täidetud.
- (15) Direktiiv 92/43/EMÜ on koos direktiiviga 2009/147/EMÜ liidu õiguses peamine õiguslik vahend Berni konventsioonist Euroopa floora ja fauna ning nende kasvu- ja elupaikade kaitse kohta (edaspidi „Berni konventsioon“) tulenevate liidu rahvusvaheliste kohustuste rakendamiseks. Igas Berni konventsiooni osalisriigis ja vaatlejariigis tuleb konventsiooni üldiste eesmärkide saavutamiseks luua Emeraldi võrgustiku erikaitsealad. Kõik asutamislepingu osalised, välja arvatud Kosovo,¹ on ühtlasi Berni konventsiooni osalised. Igas Berni konventsiooni osalisriigis määratakse Emeraldi võrgustiku erikaitsealad ja selliste erikaitsealade kandidaadid. Emeraldi võrgustikku arendatakse edasi, kuna selles esineb lünki, mistõttu seda ei saa veel pidada täielikuks ja piisavaks, et toetada konventsiooni eesmärkide saavutamist.
- (16) Siseriikliku õigusega kaitstud alade eesmärk on saavutada elupaigatüüpide ja liikide ning nendega seotud ökosüsteemi teenuste ja kultuuriliste väärtuste pikaajaline kaitse. Sellised alad on olemas kõigil asutamislepingu osalistel.
- (17) Ramsari alad on rahvusvahelise tähtsusega märgalad, mis on määratletud rahvusvahelise tähtsusega märgalade, eelkõige veelindude elupaikade konventsioonis (edaspidi „Ramsari konventsioon“), mis on valitsustevaheline kokkulepe, mille eesmärk on peatada märgalade kadu kogu maailmas. Kõik asutamislepingu osalised, välja arvatud Kosovo, on ühtlasi Ramsari konventsiooni osalised ja neil on kindlaksmääratud Ramsari alad.

¹ See nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

- (18) Asutamislepingus käsitletakse kavasad ja projekte, mis on olulised direktiivi 92/43/EMÜ rakendamiseks, ning selle direktiivi lisamine ühenduse keskkonnavalasessse õigustikku tagaks, et looduskaitset võetakse arvesse võrguenergiakavade ja -projektide kavandamisel ja rakendamisel.
- (19) Direktiivi 92/43/EMÜ artikleid 1 ja 2, artikli 6 lõikeid 2, 3 ja 4, artikleid 12, 13 ja 16 ning I, II ja IV lisa ei ole energiaühenduse keskkonnavalasessse õigustikku veel üle võetud.
- (20) Asutamislepingu artikli 94 kohaselt peavad institutsioonid tõlgendama kõiki asutamislepingus kasutatud liidu õigusest tulenevaid määratlusi või muid mõisteid kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga.
- (21) Juhenddokumentides esitatakse komisjoni arusaam direktiivi 92/43/EMÜ sätetest, ning neis võidakse anda juhiseid nende kohaldamiseks, võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu asjakohast kohtupraktikat ja liidu liikmesriikides rakendamisel saadud kogemusi².
- (22) Asutamislepingu artiklis 16 sätestatud ühenduse keskkonnavalane õigustik ja lepingu II lisas sätestatud rakendamise ajakava tuleks viia vastavusse looduskaitset käsitleva liidu õigusega, niivõrd kui see on seotud võrguenergiaga.
- (23) Keskkonnaküsimuste töökond analüüsis ettepanekut üksikasjalikult xxx ja xxx toimunud kohtumistel ning soovitas selle vastu võtta mitmete kohandustega, mis on esitatud käesolevas otsuses. Kohandustes leppis kokku Euroopa Komisjon.
- (24) Alaline kõrgetasemeline töörühm töötas xxx ja xxx korraldatud kohtumistel välja käesoleva otsuse ja tegi ettepaneku see vastu võtta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Energiaühenduse asutamislepingut muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 16 lisatakse järgmine punkt [XX]:

„[XX] nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ (looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) artiklid 1 ja 2, artikli 6 lõiked 2, 3 ja 4, artiklid 12, 13, 16 ning I, II ja IV lisa“.

2) II lisale lisatakse järgmine punkt [XX]:

² Natura 2000 alade kaitsekorraldus – Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (C/2018/7621); komisjoni teatis „Juhenddokument ühenduse tähtsusega loomaliikide range kaitse kohta elupaikade direktiivi alusel“ (C/2021/7201 final); komisjoni suunised elupaikade direktiivi artikli 6 sätete kohta ning komisjoni teatis „Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta“ (C/2021/6913).

„[XX]. Iga lepinguosaline rakendab nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ (looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta) artikleid 1 ja 2, artikli 6 lõikeid 2, 3 ja 4, artikleid 12, 13 ja 16 ning I, II ja IV lisa hiljemalt [viis aastat pärast käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäeva], ilma et see piiraks liidu ühinemisprotsessist tulenevaid kohustusi ja muid rahvusvahelisi kohustusi.“

Artikkel 2

1. Energiaühenduse asutamislepingu II jaotise kohaldamisel tõlgendatakse direktiivi 92/43/EMÜ artiklit 1 nii, nagu see on sõnastatud kõnealuses direktiivis.

2. Energiaühenduse asutamislepingu II jaotise kohaldamisel tõlgendatakse direktiivi 92/43/EMÜ artiklit 2 järgmiselt:

„1. Käesoleva direktiivi eesmärk on looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele nende lepinguosaliste Euroopa territooriumil, kelle suhtes kohaldatakse energiaühenduse asutamislepingut.

2. Käesoleva direktiivi kohaselt võetud meetmed on kavandatud ühenduse tähtsusega looduslike elupaikade ning looduslike looma- ja taimeliikide soodsa kaitsestaatuse säilitamiseks või taastamiseks.

3. Käesoleva direktiivi kohaselt võetud meetmetes võetakse arvesse majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi ning piirkondlikke ja kohalikke iseärasusi.“

3. Energiaühenduse asutamislepingu II jaotise kohaldamisel tõlgendatakse direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikeid 2, 3 ja 4 järgmiselt:

„2. Lepinguosalisel võtavad asjakohaseid meetmeid, et vältida Emeraldi võrgustiku erikaitsealadel, selliste erikaitsealade kandidaatadel, Ramsari aladel, riikide kaitsealadel, kus asuvad vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ I ja II lisas loetletud looduslikud elupaigatüübid ja liigid, ning riikide kaitsealadel, kus esineb direktiivi 2009/147/EÜ artikli 4 lõikes 2 osutatud ja kõnealuse direktiivi I lisas loetletud linnuliike, looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks alad on määratud, niivõrd kui selline häirimine võib oluliselt mõjutada käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamist.

3. Iga võrguenergiakava või -projekti, mis tõenäoliselt avaldab lõikes 2 osutatud aladele olulist mõju eraldi või koos muude kavade või projektidega, tuleb asjakohaselt hinnata seoses tagajärgedega, mida see ala kaitse-eesmärkidele avaldab. Pädevad siseriiklikud asutused annavad võrguenergiakavale või -projektile kava või projekti tagajärgede hindamise järelduste alusel ning lõike 4 sätete kohaselt nõusoleku alles pärast seda, kui nad on kindlaks teinud, et see ei avalda asjaomase ala terviklikkusele negatiivset mõju, ja teevad seda vajaduse korral pärast avaliku arvamuse saamist.

4. Kui hoolimata negatiivsest hinnangust kava või projekti tagajärgedele ala suhtes ja alternatiivsete lahenduste puudumisel tuleb võrguenergiakava või -projekt üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvatel põhjustel, sealhulgas sotsiaalsetel või majanduslikel põhjustel siiski ellu viia, peab lepinguosaline võtma kõik vajalikud

kompensatsioonimeetmed, et tagada lõikes 2 osutatud alade võrgustiku üldise sidususe kaitse. Ta teavitab võetud kompensatsioonimeetmetest energiaühenduse sekretariaati (edaspidi „sekretariaat“).

Kui asjaomasel alal esineb esmatähtsaid looduslikke elupaigatüüpe ja/või esmatähtsaid liike, võib kaaluda ainult neid seisukohti, mis on seotud rahva tervise või avaliku julgeolekuga, esmatähtsate soodsate tagajärgedega keskkonnale või sekretariaadi arvamuse kohaselt muude üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvate põhjustega.“

4. Energiaühenduse asutamislepingu II jaotise kohaldamisel tõlgendatakse direktiivi 92/43/EMÜ artiklit 12 järgmiselt:

„1. Lepinguosalised võtavad vajalikke meetmeid, et kehtestada IV lisa punktis a loetletud loomaliikide range kaitse süsteem nende looduslikul levilal, keelates:

- a) kõik nende liikide isendite looduses tahtliku püüdmise või tapmise viisid;
- b) nende liikide tahtliku häirimise, eelkõige nende paljunemise, järglaste kasvatamise, talvitumise ja rände ajal;
- c) munade tahtliku hävitamise või loodusest võtmise;
- d) paljunemis- või puhkepaikade kahjustamise või hävitamise.“

2. Lepinguosalised keelavad nende liikide loodusest võetud isendite pidamise, vedamise ja müümise või vahetamise ja müügiks pakkumise, välja arvatud juhul, kui need liigid on loodusest seaduslikult võetud enne käesoleva direktiivi rakendamist.

3. Lõike 1 punktides a ja b ning lõikes 2 nimetatud keeldu kohaldatakse kõikide nende loomade eluetappide suhtes, kelle suhtes käesolevat artiklit kohaldatakse.

4. Lepinguosalised kehtestavad süsteemi IV lisa punktis a loetletud loomaliikide juhusliku püüdmise ja tapmise jälgimiseks. Kogutud teabe alusel teevad lepinguosalised täiendavat uurimistööd ja võtavad täiendavaid kaitsemeetmeid, millega tagatakse, et juhuslik püüdmine või tapmine ei avaldaks asjaomasele liigile olulist negatiivset mõju.“

5. Energiaühenduse asutamislepingu II jaotise kohaldamisel tõlgendatakse direktiivi 92/43/EMÜ artiklit 13 järgmiselt:

„1. Lepinguosalised võtavad vajalikke meetmeid, et kehtestada IV lisa punktis b loetletud taimeliikide range kaitse süsteem, keelates:

- a) niisuguste taimede tahtliku korjamise, kogumise, lõikamise, juurimise või hävitamise looduses nende looduslikul levilal;
- b) selliste liikide loodusest võetud isendite pidamise, vedamise ja müümise või vahetamise ja müügiks pakkumise, välja arvatud juhul, kui need liigid on loodusest seaduslikult võetud enne käesoleva direktiivi rakendamist.

2. Lõike 1 punktides a ja b nimetatud keeldu kohaldatakse kõikide nende taimede bioloogilise elutsükli etappide suhtes, mille suhtes käesolevat artiklit kohaldatakse.“

6. Energiaühenduse asutamislepingu II jaotise kohaldamisel tõlgendatakse direktiivi 92/43/EMÜ artiklit 16 järgmiselt:

„1. Kui muud rahuldavat alternatiivset lahendust ei ole ja erand ei kahjusta kõnealuste liikide populatsioonide soodsa kaitsetaseme säilitamist nende looduslikul levilal, võivad lepinguosalised teha artiklite 12 ja 13 sätetest erandi:

- a) loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmiseks ja looduslike elupaikade säilitamiseks;
- b) eriti oluliste saagi-, karja-, metsa-, kalamajandus-, veemajanduskahjude ja muud liiki omandiga seotud kahjude ärahoidmiseks;
- c) rahva tervise ja elanikkonna ohutuse huvides või muude üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvatel põhjustel, sealhulgas sotsiaalsed ja majanduslikud põhjused ning kasu, mida keskkond saab erandite andmisest;
- d) kasvatustööks ja nende liikide teaduslikuks uurimiseks, taastamiseks ja taasasustamiseks ning selle jaoks vajalikuks paljundamiseks, sealhulgas taimede kunstlikuks paljundamiseks;
- e) range järelevalve all valikuliselt ja piiratud ulatuses IV lisas loetletud liikide teatavate isendite võtmise või pidamise lubamiseks pädevate siseriiklike asutuste määratletud kogustes.

2. Lepinguosalised edastavad sekretariaadile iga kahe aasta tagant lõike 1 alusel kohaldatud erandite kohta looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse komitee (elupaikade komitee) kehtestatud vormi kohase aruande. Sekretariaat esitab oma arvamuse nende erandite kohta hiljemalt 12 kuu jooksul alates aruande saamisest ning teatab sellest keskkonnaküsimuste töökonnale. Sekretariaat tagab, et aruanded tehakse üldsusele kättesaadavaks.

3. Aruannetes esitatakse:

- a) liigid, mille suhtes erandeid kohaldatakse, ja erandi tegemise põhjus, sealhulgas ohu laad ning vajaduse korral tagasilükatud alternatiivsed võimalused ja kasutatud teadusandmed;
- b) loomaliikide püüdmiseks või tapmiseks lubatud viisid, vahendid ja meetodid ning nende kasutamise põhjused;
- c) asjaolud, millal ja miks need erandid on lubatud;
- d) ametiasutus, mis on volitatud nõutud tingimused teatavaks tegema ja kontrollima, kas need on täidetud, samuti otsustama, milliseid viise, vahendeid ja meetodeid millistes piirides ja milliste asutuste poolt võib kasutada, ning millised isikud vastutavad ülesande täitmise eest;
- e) järelevalvemeetmed ja saadud tulemused.“

Artikkel 3

1. Lepinguosalised jõustavad direktiivi 92/43/EMÜ artiklite 1 ja 2, artikli 6 lõigete 2, 3 ja 4, artiklite 12, 13 ja 16 ning I, II ja IV lisa nõuetele vastamiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [viis aastat pärast käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäeva], ilma et see piiraks liidu ühinemisprotsessist tulenevaid kohustusi ja muid rahvusvahelisi kohustusi. Nad teavitavad sellest viivitamata energiaühenduse sekretariaati (edaspidi „sekretariaat“).

2. Kui lepinguosalised lõikes 1 osutatud normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viited käesolevale otsusele ja direktiivile 92/43/EMÜ. Sellise viitamise viisi näevad ette lepinguosalised.

3. Lepinguosalised edastavad sekretariaadile käesoleva otsuse ja direktiiviga 92/43/EMÜ reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 4

Võrguenergiakavade või -projektide puhul, mille kohta on esitatud direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 kohane arvamus, saadab lepinguosaline, kelle territooriumil kava või projekt kavatakse ellu viia, käesolevale otsusele viidates sekretariaadile võimalikult kiiresti muu hulgas järgmised dokumendid:

a) kava või projekti kirjeldus;

b) mis tahes asjakohane teave selle mõju kohta mõjutatud esmatahtsa(te)le elupaigatüübile/-tüüpidele ja/või esmatahtsatele liikidele, sealhulgas asjakohase hindamise tulemused ja järeldused.

Artikkel 5

Käesolev otsus jõustub siis, kui ministrite nõukogu selle heaks kiidab.

Artikkel 6

Otsus on adresseeritud energiaühenduse asutamislepingu osalistele.

[xxx], [KUUPÄEV]

Ministrite nõukogu nimel
(eesistuja)